

načrt o volilni reformi, zatrjujejo dobro poučeni krogi, da je popolnoma izključeno, da bi volilna reforma že v jesenskem zasedanju prišla v razpravo. Vlada hoče temeljito študirati vprašanje o volilni reformi in reformno delo prirediti tako, da se prepreči, da bi narodnosti in socialisti mogli priti do odločilne veljave. Volilna reforma za ogrski parlament bo slonela na principu, da ima volilno pravico vsak ogrski državljan, ki zna čitati in pisati v svojem materinem jeziku. Ker je za šolstvo med nemadarskimi narodnostmi jako slabo skrbjeno in je največ analfabetov med Slovaki in Rumuni, se nadeja, da se število narodnostnih poslancev v parlamentu ne bo znatno zvišalo.

* **Zakon v varstvo nezakonskih otrok.** Nemška vlada je izdelala nov zakon, s katerim znatno izboljšuje položaj nezakonskih otrok in njihovih mater. V obrazloženju zakona se pravi, da mora biti vsaki državi eden prvih smotrov poboljšanje položaja nezakonskih otrok. Duh časa zahteva od nas, da prekinemo s predsodki in odpravimo razliko med zakonskimi in nezakonskimi otroci. Prvi tak zakon je na Ogrskem izdelal bivši ministrski predsednik pl. Szell, in ta zakon slovi kakor eden najpopolnejših zakonov modernega časa.

* **Vatikan proti duhovnikom modernistom.** V Perugiji je bil na papežev ukaz odslovljen rektor tamošnjega bogoslovnega semenišča, ker je baje soglašal s strujo duhovnikov modernistov. Iz istega vzroka je bil odstavljen in izobčen župnik Atilij Pandozi iz Morina. Svoboda!

* **Panameriška zveza.** Iz Novega Jorka poročajo, da so sklenile Združene države z ostalimi državami ameriškega kontinenta tajno pogodbo, ki naj združi vse države obeh Amerik v ofenzivno in defenzivno zvezo.

Vestnik.

Naš rojak, gospod Davorin Trstenjak, je bil — kakor smo javili zadnjič — imenovan za okrajnega šolskega nadzornika. Gospod Trstenjak je pa to imenovanje odklonil. In sicer piše: „Ta čas mi javlja veliki župan, da sem imenovan okrajnim šolskim nadzornikom. Jaz to odklanjam. Rajši bi se dal upokojiti, nego da sprejemem to imenovanje. Tako bi moral opustiti svoje književno delovanje, a tega nečem storiti za nobeno ceno. Sedaj sem tudi svobodnejši.“ To je mož!

Kongres za šolsko higijeno se vrši v Londonu od 5. do 10. avgusta t. l. Tega kongresa se udeležijo tovariši Luka Jelenc, ki ga je v to pooblastil občinski svet ljubljanski.

Iz Ljubljanske okolice nam poročajo: Učiteljstvo tega okraja je imelo dne 15. julija na Vrhniki svojo letno skupščino, ki jo je vodil c. kr. okrajni šolski nadzornik, profesor Vilibald Zupančič. Razen treh učnih oseb je bilo vse učiteljstvo zbrano. Najprvo je imela tovarišica Darinka Franketova praktični nastop z učenkami III. razreda — „Veverica“. — Po uradnih naznanilih nadzornika je temeljito poročal tovariš Arko iz Št. Vida o temi „Korist roditeljskih sestankov in kako jih je prirejati“. Za svoje izborni poročilo je želel pohvalo skupščine. — Tovariš Ivo Trošta je poročal o temi „Kako ravnati z mladimi izpriječenci med šolsko mladino?“ Referat je bil izboren, zaslojen s sarkazmom na pravem mestu. V debato so po referatu posegli gospod nadzornik, ki je omenil spretnosti priznanega pisatelja Ivo Trošta, tovariš Remic in tovariš Petrič ki je stavil predlog, da naj se izborni sestavek Ivo Trošta priobči v „Tovarišu“, „Popotniku“ ali pa v „Domoljubu“, kar je bilo sprejeto. Tov. Bregar želi, da se uvede še IV. zvezek Schreiner-Bezjakove vadnice. Predlogu se je zadostilo. Tovariš Javoršek poroča o stanju učiteljske okrajne knjižnice. Knjižnični in stalni odbor se nanovo potrdita. Po izrpljenem dnevnem redu in zaključku je pobiral tovariš Žirovnik letnino za „Šolsko Matico“, tovariš blagajnik Petrič letnino za učiteljsko društvo in tovarišica Zemljanova za društvo učiteljic. Marsikdo je tovariša Petriča presenetil s kako opazko, najlepše pa šmarski učiteljici, ki pač kažete prav skromno kolegijalnost proti stanovskim tovarišicam in tovarišem. — Skupnega obeda pri „Mantovi“ se je udeležilo malone vse učiteljstvo. Med obedom nas je sicer presenetila nevihta, da smo morali bežati v notranje prostore, a veselja to ni kalilo. Na povratku v Ljubljano se je razlegala vso pot narodna

pesem pod vodstvom tovariša Žirovnika. Navdušeno so peli pevke in peveci. Bil je lep, vesel dan, da že dolgo ne tako. Na snidenje drugo leto pri D. M. v Polju!

Osobna vest. Slavoj Dimnik, izprašani učit. kandidat je imenovan za prov. učitelja v Postojno.

Poročil se je tovariš Josip Pleničar, učitelj - voditelj v Kropi z gđe. Milico Kappusovo pl. Pichlstainovo. Čestitamo!

Učiteljstvo c. kr. deške in dekliske rudniške šole v Idriji je z odlokom poljedelskega ministrstva izenačeno državnim uradnikom. Službena doba šteje sedaj 35 let, tudi sme nositi uradniško uniformo.

Meščanska šola v Postojni je sklenila dne 13. t. m. svoje prvo šolsko leto. V začetku šolskega leta je bilo v I. razredu 41 učencev, ob koncu jih je še ostalo 40. Pristojni so bili: 24 v Postojni in bližnji okolici, 10 v postojanskem okrajnem glavarstvu, 4 v raznih krajih na Krajskem, 2 pa na Primorskem. Na zavodu sta poučevala razen ravnatelja še dva učitelja in stalen katehet. Končni uspehi so za začetek posebno lepi: prvi red je dobilo 36 učencev, drugi red pa 4. Na meščanski šoli v Postojni, ki je edina slovenska meščanska šola na Slovenskem, se otvori s prihodnjim šolskim letom tudi II. razred, a roditelje opozarjamo že danes na ta prevažni zavod.

Proft je umaknil svojo prošnjo za ravnateljevo mesto na I. državni gimnaziji v Ljubljani. Baje na „Wink von oben“.

Umri je pri Novi cerkvi nad Vojnikom nadučitelj gosp. Fr. Leskovar. R. i. p.! — V Logatecu je umrla gospa Franja Legatova, mati tamošnjega šol. voditelja, v Ljubljani pa gospa Karolina Šabčeva, mati tov. A. Šabea. Obema rodovinama naše sožalje! — V Mariboru je umrl g. Böheim, nadučitelj v p., ki je nekdanj služboval na Kozjem.

V pokoj je šel ravnatelj realke v Mariboru g. Gustav Knobloch.

Nov slovenski list v Ameriki. V Čikagu je začel izhajati nov slovenski list pod naslovom „Jugoslovenski Gospodar v Ameriki. Glasilo jugoslovenskih kmetovalcev, obrtnikov in trgovcev.“ List izhaja vsak drugi in četrti četrtek v mesecu in stane na leto 75 centov. Urednik mu je Aleksander Toman.

Na slovenski nižji gimnaziji v Celju je bilo koncem tega šolskega leta 191 dijakov. Izmed teh je bilo 180 Štajerecev.

Iz kamniškega okraja nam pišejo: Učiteljstvo imenovanega okraja je imelo dne 3. julija t. l. svoje vsakoletno uradno skupščino v prijaznih Moravčah. Sicer leži ta občina bolj na periferiji našega okraja — vendar pa je jako umestno, da naš okrajni šolski svet odločuje za take konference razne kraje, ker daje s tem priliko, da se učiteljstvo natančno seznanj z okrajem, v katerem službuje, da ga tem lažje opisuje otrokom v šoli. — Kot prva točka dnevnega reda je bil praktičen nastop tovariša Tomana, pri katerem je obravnaval temo: „Apno v prirodoslovnem oziru“. No, reči moram, da je gospod tovariš rešil svojo nalogo naravnost izborno, kar smo itak vnaprej vedeli, ker ga poznamo kot priznanega pedagoga in izvrstnega metodika. Posebno pozornost pa so zbuvali točni, jasni in pravilni odgovori njegovih učencev. To dokazuje, da se gospod tovariš mnogo in vestno trudi, da položi mladini kar najboljši temelj za poznejše življenje. Vsa čast mu! Po odhodu otrok se je vršil dnevni red po običajni razvrstitvi. Najprvo pozdravi gospod nadzornik V. Zupančič, kot predsednik konferencije, došlo učiteljstvo ter poda uradno poročilo o nadzorovanju šol in izišlih uradnih predpisih in odlokih. Svojim namestnikom imenuje gospoda Tomana, zapisnikarjema pa sta bila na predlog g. Žebreta izvoljena g. Žagar iz Mengša in gospica Janša iz Jarš. Kot četrta točka je bila: „Katere so najnavadnejše napake pri domači vzgoji in kako naj šola deluje proti tem napakam“. To nalogo je moralo izgotoviti vse učiteljstvo tega okraja. Gospod predsednik je določil referentom tega elaborata gospico Boletovo iz Domžal. Pazno je sledilo učiteljstvo izvajanjem gospice predavateljice, ki je dano nalogo rešila zares strokovnjaško. Sestavljena je bila namreč z vznesenimi, tuptam kar poetičnimi izrazi. Gospica je žela za svoj sestavek splošno priznanje in iskrene ovacije. — Ker se je sedanja doba z vso vehemenco vrgla na poduk v risanju po naravi — umevno je, da tudi pri nas ni smela izostati ta točka in za katero je bil določen gosp. Jordan iz Ihana. Znan kot spreten risar je tudi svojo nalogo mojstrsko izvedel. Podal nam

je stvarino lepo razvrščeno po posameznih šolskih letnikih ter povedal in pokazal marsikaj novega in dobrega za praktično uporabo Tako n. pr. risbe, narejene z raznobarvnimi svinčniki, ki ne stanejo mnogo denarja, truda in spretnosti, a so mične in prijetne. Nekaj izvrstnega je tudi to, da se vadijo otroci nekaterih stvari, kakor: listov, cvetov itd. striči iz navadnega papirja. To so jako dobre vaje za umevanje, vaje očesa in roke. Tudi gospod predavatelj je žel priznanje in pohvalo od svojih tovarišev. — Nadaljne točke dnevnega reda so itak vsakemu učitelju znane, ker se vrše v vseh okrajih po enoinisti šabloni. Pri nas je ostalo vse pri starem. — Živahna debata pa se je vnela pri samostalnih predlogih. Gosp. Tramte je predlagal, da se učiteljstvo, ki slušbuje že 10 let definitivno, odveže dolžnosti, izgotavljati občne referate. Nakako podoben predlog je stavil tudi g. Slapšak, namreč: „Občni referat naj se preustroji, da ne bo tako sličen šolskim nalogam“. Ne bom navajal vseh, več ali manj pikrih opazk, ki so se izrekle glede tega od raznih tovarišev. Konec vseh koncev je bila resolucija: „Visoki c. kr. deželni šol-ski svet se naprosi, da dovoli, naj sedanji občni referat izgotovi ena učiteljska oseba, kateri naj potem cirkulira po okraju in vse učiteljstvo se pripravi na podrobno razpravo tega eleborata“. Gosp. Slapšak je predložil še samostalni predlog: „Visoki c. kr. deželni šolski svet se naprosi, da dovoli, naj uradno letno poročilo, katerega razpošilja vsem okrajnim šolskim svetom, cirkulira med učiteljstvom, da se to tako seznanji z zahtevami in predpisi gospodov nadzornikov“. — Gostobesedna je bila tudi debata glede tednika in dnevnika. A do sklepa še ni prišlo — torej ostane, kakor je bilo. — Ko je bil dnevni red konference izčrpan, je zaključil gospod predsednik zborovanja. Ura je že davno odbila eno. Učiteljstvo se je, utrujeno deloma od naporne vožnje, deloma pa tudi od štiriurnega dela, podalo k skupnemu obedu, ki ga je jako izborno in okusno pripravila gospa Tomanova v svoji gostilnici. Preden pa smo sedli k obedu, smo doživeli še malo komedijo ali, boljše, otročarijo. Pred Tomanovo gostilnico je stala gruča ljudi, ki nas je opozorila, da je nekdo iz line farovškega hleva razobesil raztrgano in umazano cunjko kot zastavo. Med petjem cesarske pesmi jo je previdno potegnil nazaj, ko pa je bila pesem končana, jo je pomolil zopet venkaj. — Nekateri so bili zaradi tega ogorčeni, drugi so se smejali ter delali raznovrstne dovtype. Najbolje se mi dopade tale: Učitelj vpraša, dospelši do gruče ljudi, natihoma tovariša: „Prijatelj, čigavo pa je to poslopje?“ — „I, farovski hlev je to.“ — „Kdo pa stanuje notri?“ — „Glej no, voli, krave, teleta in mogoče še kak bik“. — To se pa čuje kakor kaka legenda. V teh sem časih čital, da so živali častile gotove svetnike; tukaj v Moravčah pa so počastile nas, učitelje. Čemu si torej zlovoljen? Razobesile so pač to, kar jim je v naglici prišlo v parklje. Zdaj pa pomisli, prijatelj, ako bi to bili ljudje, bogzna, kako slavje bi nam bili pripravili!“ Vsem čast! Glede zastav, ki so jih nekateri razobesili — spomnil se nas je tudi naš stari, a krivi prijatelj „Slovenec“ v svoji 153. številki. Tukaj navaja vse tiste, ki so se drznili razobesiti zastave — enega pa je dejal celo na „pranger“ in ta siromak je gospod krojač Šlibar. (Pri prvi priliki, ko pridem v Moravče, si naročim pri njem obleko. Tovariši, ki ste v obližju Moravč, storite tudi vi tako!) Pa še nekaj je „Slovenec“ dopisnik presukal, kakor je sploh navada, namreč, — gosp. Toman je res rekel svojim otrokom v šoli: „V sredo se vrši pri nas v Moravčah okrajna učiteljska konferencija, to je nekaj takega, kar še ni bilo nikdar pri nas. Recite svojim staršem, da jih prosim, naj bi izobesili zastave, ako jih je volja“. Slovenec dopisnik pa je ta „prosim“ presukal v „morajo“. Mi le obžalujemo gospoda tovariša, ki mora službovati v tako žalostnih razmerah in med tako „akademično izobraženimi“ ljudmi, ki pa baje niti domačini niso! In če taki ljudje vodijo razna izobraževalna društva, potem si lahko mislimo, kako in na kak način izobrazujejo člane takih društev!

Iz seje c. kr. okrajnega šolskega sveta v Radovljici dne 1. julija t. l. Predsednik poroča, da je dovolil ex praesidio ženitev, oziroma možitev nekemu učitelju in učiteljici. Dovolil se poučevati verouk na Kor. Beli tamkajšnjemu kaplanu. Glede počitnic se sklene, da se naj prično za vse šole tega okraja z dnem 15. julijem in da trajajo do 15. septembra. Letos se izjemoma prično 13. julija. Predlagajo se nagrade za kmetijski

pouk in za pouk v dekliških ročnih delih. Na znanje se vzemo nekatera inšpekcijska poročila. Odpoved vpokojene učiteljice J. Jurmanove, ki je sedaj službovala 1 mesec kot suplentinja v Radovljici, se pošlje c. kr. dež. šol. svetu. Odobre se proračuni kraj. šol. svetov Bateče in Boh. Bistrica. Odlok dež. šol. sveta, da naj se služba na Dobravi pri Kropi vnovič razpiše, ker se ni oglašil nobeden definitivni moški prosilec, se vzame na znanje. Slednjič se sklene kupiti primeren bioskop za prirejevanje roditeljskih sestankov. — e —

Uradna skupščina za radovljiški okraj se je vršila dne 4. julija t. l. v divni bohinjki dolini, v idilični Bohinjski Bistrici. Točno ob pol 11. je otvoril skupščino c. kr. okr. šol. nadzornik F. Kalinger ter v svojem nagovoru opravičil c. kr. okr. glavarja, da se ne more udeležiti tega zborovanja, ker ima ravno v uradnem obisku višjega dostojanstvenika. Vse zborovanje se je vršilo v hotelu „Triglav“. Tamošnju šolo ravno sedaj prezidavajo v štirirazrednico. Prva točka je bil praktičen nastop učitelja Pleničarja iz Kroepe „Obravnava števila 9“. Nastop se je prav dobro izvršil. — Gosp. prof. Suher iz Ljubljane nam je nato govoril o prostoročnem risanju na nižje organizovanih šolah. Predavanje g. profesorja je bilo jako poučljivo, vendar bi želeli v bodoče, da g. predavatelj pogleda tudi malce po deželi, kako se tu poučuje prostoročno risanje, in da v svojem predavanju poseže po vzorcih z dežele, zakaj za nas ne morejo biti merodajni vzorci s c. kr. pripravnice v Ljubljani. — V svojem poročilu se je g. nadzornik vsestransko dotaknil nazornega pouka na ljudski šoli sploh. — Učitelj Ivan Šega je poročal v imenu stalnega odbora o končni reviziji podrobnega učnega načrta za ponavljalne šole. Načrt je bil sprejet soglasno in brez izpremembe. Dodaten k svojemu poročilu je predlagal sledeči dve resoluciji: 1. Visoki c. kr. deželni šolski svet blagovoli vse potrebno ukreniti, da dobimo v najkrajšem času že davno obljubljena berila za ponavljalne šole. 2. Visoki c. kr. dežel. šol. svet blagovoli skrbeti, da dobimo potrebne računice za ponavljalne šole. — Nadučitelj A. Grčar, ki je bil tudi predsednikov namestnik, je podal obširno poročilo o okraj. učit. knjižnici. Poročilo omenja, da je imela okraj. učit. knjižnica dohodkov 470 K 20 h, stroškov 290 K 63 h, preostanka 179 K 57 h. To leto je priraslo knjižnici 52 del v 59 izvodih, tako da knjižnica šteje sedaj 848 del v 1307 knjigah. Poročevalec se s hvaležnostjo spominja velikodušnega darila g. c. svetnika Iv. Murnika, ki je v pretečenem letu podaril knjižnici 40 knjig leposlovne vsebine. Knjižnica je bila naročena v pretečenem letu na 15 časopisov, oziroma revij in je bila član 8 društev. Odbor je priporočal poleg imenovanega še 20 knjig v naročilo, kar je bilo soglasno sprejeto. — Učne knjige so ostale stare, namreč Črnivčeve računice, Žumer-Bazinger „Abecednik“, Josin-Gangl Drugo in Tretje berilo ter Schreiner-Bezjakove Nemške yadnice in Jezik. vadnice. — V stalni odbor je bil z vzklikom izvoljen stari odbor, in sicer: A. Grčar, M. Huth in Iv. Šega iz Radovljice ter Jos. Ažman z Breznice. V knjižnični odbor pa tudi stari, in sicer: A. Grčar, M. Huth in Iv. Šega iz Radovljice, Jos. Ažman z Breznice in Iv. Šemerl iz Leseč. — Pri volitvi knjižničnega odbora je stavil učitelj Iv. Šega predlog, da naj se deluje na to, da dobe vnanji člani okraj. učit. knjižnic vsaj povrnjeno potnino k sejam okr. učitelj. knjižnice. V svojem utemeljevanju je posebno poudarjal, da dobi vsak c. kr. uradnik povrnjeno potnino, ako se udeleži kake uradne zadeve v okraju, zakaj bi moralo ravno učiteljstvo večno tlačaniti. — K sklepu omenjamo le še to, da sta bila kot zapisnikarja voljena učitelj Lampe in učiteljica Medic. — Po skupščini je bil skupen obed v hotelu „Triglav“. Banketa se je udeležilo vse učiteljstvo polnoštevilno in razvil se je v kratkem prav izborno, neprisiljeno razpoloženje. Prvo napitnico je napil učitelj Iv. Šega c. kr. nadzorniku ne kot c. kr. nadzorniku, temveč kot možu, ki pri vsaki priliki kaže, da je izšel izmed učiteljstva, ki ne pozna tistega mrtvega birokratizma, temveč ima le vedno odprto srce za učiteljstvo. G. nadzornik se iskreno zahvali, poudarjajoč, da je vedno teh misli, da se tudi c. kr. okraj. šol. nadzornik lahko in tudi mora pri vsakem učitelju marsikaj naučiti. Napije vsemu učiteljstvu, posebno še starosti vsega pričujočega učiteljstva, nadučitelju A. Grčarju. — G. nadučitelj se ganjen zahvali za preprijazne besede, spominjajoč se svojega dolgoletnega učiteljevanja, ki mu je prineslo dosti

grenkih, a tudi nekaj veselih trenutkov. Omenja, da deluje že 22. leto v okraj. šol. svetu v prosepah šolstva in učiteljstva ter končno napije solidarnemu in poštvalnemu delovanju učiteljstva. — G. župnik Piber je pozdravil v imenu društva „Triglav“ zbrano učiteljstvo, poudarjajoč, da je značilno za to novo gospodarsko podjetje, da zboruje kot prva korporacija ravno učiteljstvo tu v hotelu „Triglav“. — Končno nam je omeniti še ene napitnice učitelja Iv. Sege, ki se je dotaknil „velikanske skrbi“, ki jo goji avstrijska vlada napram slovenskemu narodu, ko gre za srednje in višje slovenske šole. Omenja, da je slovenski narod edini v „pravilni“ Avstriji, v oni Avstriji, ki ima med temeljnimi zakoni tudi § 19, kjer se mora slovensko učiteljstvo šolati v skoro popolnem nemškem učiteljskem. K sklepu svojega, navdušeno sprejetega govora je prebral resolucijo, kjer se zahteva od državnega zbora, da v kratkem ukrene vse potrebno, da dobi slovenski narod svoje šolstvo. Sprejeta resolucija se je takoj brzojavno odposlala predsedništvu državnega zbora. Po banketu si je mnogo učiteljstva ogledalo divno Bohinjsko jezero, a ostalo pa romantično okolico Boh. Bistrice. —n—e—

Ženski kongres v Bolgariji. Dne 15. t. m. se je vršil v Sofiji četrti kongres bolgarske ženske zveze.

Na naslov okrajnih šolskih svetov! Iz učiteljskih krogov pišejo „Domovini“: Štajerski deželni zbor je v svojem pomladnem zasedanju sklenil podeliti učiteljem draginjsko doklado, a do nakazanja še danes po skoro 4 mesecih ni prišlo, in hudomušni ljudje hočejo vedeti, da je sedaj postal „Amtschimmel“ ne samo na eni, marveč na vseh štirih nogah šepav. Želimo pač iz srca, da čim prej okreva in po svoji stari navadi pospeši zopet svoje korake v elegantni „trab“! Od več strani prihaja glas, da pač leže nakaznice pri okr. šolskih svetih, a ti odlagajo in odlagajo! Čudimo se pač v očigled temu, zakaj tudi ne odlašajo z raznimi ukazi in odloki! Dvakrat da, kdor hitro da!

Jugoslovanska korespondenca. (Südslavische Korrespondenz.) Podpisani se je namenil, izdati interese avstrijskih južnih Slovanov zastopajočo korespondenco, namenjeno v prvi vrsti uredništvom čeških, poljskih, rutenskih in nemških časopisov, dalje v svrhu informacije političnim pisateljem, poročevalcem in politikom po poklicu. Oba državnozborna kluba južnih Slovanov — imenom enega ljubljanski poslanec Ivan Hribar, imenom drugega predsednik dr. Ivan Šusteršič — sta mi obljubila, podpirati me v tej nameri po vseh svojih močeh. Korespondenca, ki izhaja vsak dan po enkrat, v potrebi tudi večkrat, prinaša informacijske članke o položaju in poročila o političnih dogodkih s te ali one strani, ako so le ta poročila stvarna in morejo v kateremkoli oziru služiti namenu informacije. Vsakemu poročilu bo pristavljen vir, bodisi oseba, bodisi stranka, od katere izhaja. Ker so moje namero slovenski, hrvaški in srbski državni poslanci pozdravili tako prijazno, si dovoljujem naprositi tudi javnost v domovini, da bi me blagohotno podpirala pri izdaji te korespondence, ki je po lastni izjavi gg. poslancev nujno potrebna. V prvi vrsti se gre za točna, kratka in zanesljiva poročila o dogodkih, ki morejo zanimati tudi širšo javnost. Izdatki za brzojavno poročanje se na željo vrnejo. Pismena pojasnila na razpolago. Naklonjenosti p. n. občinstva se priporoča izdajatelj:

F. L. Tuma

Dunaj, III./4, Khungasse 23.

Okrajna učiteljska skupščina za postojnski šolski okraj se je vršila 6. t. m. v Vipavi. Mnogo slovenskih zastav je vihralo s hiš prijaznega trga slovenskemu učiteljstvu v pozdrav, domači učiteljski zbor pa je priredil prav lepo in okusno sestavljeno „Razstavo risb, spisovniških izdelkov in ženskih ročnih del“ tamkajšnje šolske mladine. Konferenco je otvoril in vodil 33tič naš okrajni šolski nadzornik gosp. Ivan Thuma. Zborovanju je prisostvoval visokorodni gospod vipavski grof Lanthieri, ki je obenem predsednik kraj. šolskega sveta. Pozneje je prišel pozdravit učiteljstvo tudi vipavski gosp. župan. Kot gost se je udeležil konference g. Bajt, nadučitelj v Ajdovščini. Za zapisničarja sta bila izvoljena tov. Levstik in Kobal; za svojega namestnika pa je imenoval gospod predsednik nadučitelja A. Skalo. — Prva točka dnevnega reda je bilo poročilo g. c. kr. okraj. šol. nadzornika o stanju nadzorovanih šol. Gospod nadzornik je navedel vseskozi stvarno in te-

meljito napake, ki jih je opazil pri nadzorovanju ter podal mnogo metodiških in praktičnih navodil, da se odpravijo nedostatki in izboljša naše šolstvo. Za njim je predaval gosp. Janko Pianekki, vodja gluhozemnice v Ljubljani, o bistvu gluhozemnosti, o metodi poučevanja gluhozemnih ter o ustanovnem zavodu za gluhozemne v Ljubljani in o pogojih za sprejem gojencev. Gospod predavatelj je izredno zanimivo in temeljito pojasnil vse točke svoje naloge. Pa je bilo to predavanje res nekaj posebnega! Že predavateljeva izreka je bila nekaj izrednega. Govoril je tako izrazito in čisto, da smo takoj spoznali učitelja gluhozemnih. Podal pa je nam nekaj navodil, kako ravnajmo z otroki, ki imajo bolj slabo razvita govornila, ker takih otrok sploh ne sprejemajo v gluhozemnico. Daljša točka dnevnega reda je bila učna slika iz zemljepisja „Od Vipave do Ljubljane“, praktični nastop z otroki IV. razreda, ki ga je imel tovariš nadučitelj A. Sader, ki je dobro uspel. O splošni temi: „Kaj je vzrok neuspešnega pouka v spisju v nekaterih ljudskih šolah in katera sredstva naj se uporabljajo, da se trajno izboljša?“ je poročal tov. nadučitelj Fr. Verbič. Tudi njegov referat je bil prav dober. Končno so se pa sprejele z ozirom na izboljšanje spis. pouka teze, oziroma predlogi, ki jih je navedel tov. nadučitelj Rudolf Horvat, s tremi dodatnimi tezami g. ravnatelja J. Brinarja. Ker so ostale točke dnevnega reda za splošnost brezpomembne, jih ne navajam. Zahvaliti le moram končno postojnski učiteljski zbor, ki nas je razveseljeval pri banketu „Pod skalco“ s krasnim petjem pod vodstvom svojega vrlega šol. vodje tov. Juvanca. Omenjeno še bodi, da je učiteljstvo odposlalo na predlog tovariša nadučitelja Dragotina Česnika zahvalen telegram gosp. drž. poslancu in našemu prijatelju Ivanu Hribarju, ker se je prvi zavzel za naše koristi v drž. zbornici!

Iz sej ožjega in pomnoženega c. kr. okr. šol. sveta za goriško okolico 8. in 9. julija 1907. — Nekemu učitelju se je dovolil predujem 300 K, drugemu se je podelila podpora 100 K, neki učiteljici žena. ročnih del pa se podpora 25 K. — Na prošnjo neke učiteljice, naj se ji popravi stanovanje v naravi ali pa naj se ji plačuje diferenčni znesek, se je sklenilo, da se izvrši potrebna poprava, prošnji glede dif. zneska se principijelno ne more ugoditi. Na prošnjo županstva v Ajdovščini za prispevek k ustanovitvi in vzdrževanju trgovsko-nadaljevalne šole se je dovolil iz okr. šol. zaloge letni prispevek 200 K in uporaba šolskih prostorov, kolikor to ne bo motilo drugega pouka. — Pregledali in odobrili so se razni računi, dovolile raznim šolam potrebne naprave in poprave, ter rešile nekatere prošnje in vloge krajnega in osebnega pomena. — Na pritožbo enega uda c. kr. okr. šol. sveta, da je rabilo šolsko vodstvo laške lj. šole v Podgori v nekem uradnem spisu ime „Piedimonte“, se je sklenilo, opozoriti dotičnega, da se to ne sme ponavljati. — C. k. pomn. okr. šol. svet je počastil pokojnega sčlana Josipa Kosovela, bivšega župana v Orničah, s tem, da se je dvignil s sedežev, ko se ga je gospod predsednik spominjal. Naprošene petletnine se niso mogle urediti in podeliti, ker c. kr. upravno sodišče ni še rešilo tozadevnega priziva in bi moral vsak, ki bi se mu prošnja neugodno rešila, rekurirati ali pa bi zanj obveljala neugodna razsodba. — Sklenilo se je, uzeti v najem sobo za a) ekskurendno šolo v Puštalah, oziroma napraviti zanjo leseno hišo z zidano podstavo, b) ekspoziuro v Vitovljah, c) razširjeno šolo v Bukovici. — Rešitev prošnje za razširjenje šole na Ligu se je odgodila, ker ni mogoče dobiti druge šolske sobe. Dve drugi prošnji za razširjenje šole se rešita po izvršenem komisijalnem ogledu. — V šolski odtok za obrtno-nadaljevalno šolo v Mirnu je bil izvoljen zastopnikom c. kr. okrajnega šolskega sveta gospod c. kr. okrajni šolski nadzornik Franc Finšger. — Občina Kal je ponudila, dati brezplačno za novo šolsko poslopje 400 dnin in kamenje. Izvolila se je komisija za nakup šol. zemljišča v Kalu. Povpraša se, ali bi se dobil pri Sovodenski šoli po primerni ceni kos zemljišča, da se razširi šolski vrt. — Stavbni mojster napravi načrt in proračun za popravo stare šolske hiše v Rihenbergu. — Občini Dornberg se je dovolilo, da sme nasloniti drvarnico občinske hiše na šolski zid. — Dovolile so se razne manjše naprave in poprave pri raznih šolah. Na predlog lanske okraj.

učit. skupščine, naj bi e. kr. okr. šol. svet potrebno ukrenil, da bi dobivali šolski voditelji za šolske vrtove umetna gnojila brezplačno, sta bila pooblaščenca učiteljska zastopnika, naj izuštata zaželjeno doseči. Opomnja k temu: Vodstvo e. kr. kmetijskega kemiškega preizkuševališča v Gorici je z razglasom z dne 16. maja t. l., št. 389, ki se nahaja pri županstvih, naznanilo, da se dobivajo tam brezplačno umetna gnojila za poizkuse pri trtah. Oglasiti se je do konec julija t. l. — Konferenčni predlog, naj se povečajo šolski vrta, kjer so premajhni, se bo po možnosti izvrševal. — Predsedništvo e. kr. okr. šol. sveta je bilo pooblaščenca, naj potrebno ukrene, da se kmalu izvrše poprave v šolski hiši v Ročinju. Ukrenilo se je potrebno za izvolitev enega člana v e. kr. okr. šol. svet namesto pok. Josipa Kosovela. B.

Poziv! Več tovarišev mi je izrazilo željo, da bi hotelo poleteti ob priliki našega parlamenta v Radovljici, in sicer po zborovanju, na vrh Triglava. — Gotovo bo še več tovarišev in morabit pogumnih tovarišic, ki bi hoteli občudovati ta lepi, širni svet z vrha našega sivega velikana Triglava. — Zato vljudno pozivljam kakšnega tovariša hribolazca, ki bi hotel prevzeti to akcijo, da nam v „Učit. Tovarišu“ naznani, kako naj so za ta polet „adjustiramo“, nadalje projektira pot in sploh v tej zadevi ukrene vse potrebno.

Virštanj-Podčetrek, 16. julija 1907. F. Jelovšek.

Iz Maribora poročajo: Učiteljska skupščina mestnih učiteljev in učiteljic iz Maribora, Ptuja in Celja je sklenila, da je potrebno, uvesti med pouk gospodarske zadeve in da se učni načrt z ozirom na to primerno predela. — Na učiteljski skupščini učiteljev in učiteljic mariborskega politiškega okraja so bili izvoljeni v stalni okrajni učiteljski odbor: za mariborski sodni okraj: tov. Nerat, Meier, Požegar, Lasbacher in Pirkmajer; za slovenjebistriški: tov. Polanec, Kokl in Vobič; za šentlenartski: Maurič in Škorjanec. V knjižnični odbor so bili voljeni: tov. Nerat, Bučelik, Lichtenwallner, Spahn, gđ. Feigl, Vršič, Urek in Majhen.

Dež. šol. svet Štajerski je imenoval definitivnim sledeče provizorične učitelje in učiteljice: v Zagorju Iv. Lovšeta, v Dobju Marija Lindtner, v Št. Jakobu v Slov. gor. Antonijo Bavnihar, v Št. Jurju na Pesnici Frančiško Putz. V stalen pokoj je stopil nadučitelj pri Št. Janžu na Dravskem polju, tov. Anton Hren.

Košansko učiteljstvo je priredilo v nedeljo, dne 14. julija t. l., obiteljski sestanek z razstavo raznih otroških izdelkov. Sestanka se je udeležilo nad 300 očetov in mater. Predaval je nadučitelj tov. Janko Grad: „Kako moramo vzgojevati otroke, da bodo v čast in ponos staršem, občini in domovini.“ Navzoči so z napeto pozornostjo sledili obširnemu predavanju ter so sprejeli vse od gospoda nadučitelja nasvetovane predloge soglasno in z odobravanjem. — Nato so se še dolgo pogovarjali starši in učiteljstvo o vzgoji in pouku otrok itd. ter so trdno sklenili delovati skupno za blagor naše mladine. — Po sestanku so si ogledali vsi navzoči še razstavo. Tu so staršem posebno ugajali risarski izdelki z barvami, ročna dela ter pismeni izdelki. Nekateri kar verjeti niso mogli, da so to njihovi otroci izdelali. Radostni so vzklikali: „Sedaj pač vemo, zakaj smo pošiljali otroke v šolo! Bog živi naše učiteljstvo!“ Učiteljstvo pa je ponosno na to, saj ima zavest, da je vršilo svojo dolžnost v polni meri. Razstavo so si ogledali vsi občani.

Za Gregorčičev spominek. Prosijo nas, naj obvestimo svoje čitatelje, da prirede vasi Rakek, Unec in trg Planina na Uncu pri g. A. Beletu v nedeljo, 21. t. m., veliko ljudsko veselico. Vzpored: Prolog, Društvena godba iz Ljubljane, Postojnsko pevsko društvo, Čarovni kabinet, Prosta zabava, Vinski šotor z različnimi jestvinami, kavarna, na ražnju pečeno meso. Izletnikom k tej veselici so pri popoldanskih vlakih ob rakovskem kolodvoru, k večernim vlakom na Uncu vozovi brezplačno na razpolago. Izlet na to veselico se spoji lahko z dopoldanskim poletom v škocijanske jame ali na cerkniško jezero in bodo v ta namen izletnike spremljali od komiteja najeti vodniki. Kdor torej hoče 21. t. m. dopoldne na cerkniško jezero ali v škocijanske jame, naj se prijavi do sobote, 20. t. m., zjutraj pri g. A. Domicelju na Rakeku, kjer bo tudi preskrbljeno za kosilo. — Ker se čuje, da se ne zanima samo tukajšnje občinstvo za to veselico, temveč tudi širši, oddaljeni krogi, in ker pride mnogo domačih krasotic

pomagat k uspehu te prireditvi, upamo, da bo udeležba jako mnogobrojna.

Sprejemnega izpita za I. letnik moškega učiteljskega v Ljubljani, ki se je vršil 12., 13., 16. in 17. julija, se je udeležilo 77 prosilcev. Od teh jih je bilo sprejetih 41. Ker v I. letniku za več gojencev ni prostora, odpade izpit v jesenskem terminu.

Šolske vesti s Koroškega. Upokojena sta nadučitelja Franc Eller na Zili in Anton Strass v Žabnicah. Deželni šolski svet je obema izrekel popolno priznanje za njuno dolgoletno, jako plodonosno delovanje v šolski službi. Oba upokojena tovariša sta Slovenca. Želimo jima, da bi še dolgo vrsto let mogla uživati zasluženi pokoj! Bog ju živi! — Na celovškem učiteljskem se je podvrglo 42 kandidatov in 47 kandidatkinj zrelostnemu izpitu. Izmed moških je bilo 6 odličnjakov, 19 z izpričevalom prvega reda, 16 jih ima ponavljalni izpit, padel je eden. Kandidatkinj ima 17 odliko, 17 prvi red, 3 ponavljalni izpit. Padla ni nobena.

Sprejemni izpiti za I. letnik e. kr. ženskega učiteljskega v Ljubljani so se vršili 10., 11., 12., 13. in 15. julija. Sprejetih je bilo za bodoče šolsko leto v I. letnik 45 gojenk. Ker ni prostora za več gojenk, ne bo sprejemnega izpita v začetku šolskega leta 1907/8.

Celodnevni čebelarški tečaj pri g. A. Žnidaršiču v Ilirski Bistrici se vrši 21. t. m. Začetek ob 9. uri dopoldne. Pouk bo teoretičen in praktičen. Predavali bodo tovariši nadučitelji Humek, Likar, Likozar, Rojina ter gosp. Žnidaršič.

Ustanovni čebelarški shod skliče kmetijska podružnica v Novem mestu dne 28. t. m. Shod se vrši v Bršlinu ob 3. uri popoldne v gostilniških prostorih g. Drenika (Čifidelj). Predaval bo tov. Ant. Likozar, nadučitelj iz Ljubljane.

Razgled po šolskem svetu.

— **Trgovska šola v Gorici** — samo laška. V „Soči“ čitamo: Trgovsko-obrtna zbornica razpisuje tri učiteljska mesta na trgovski šoli z laškimi učnim jezikom Lahi so z lahkoto dosegli, da je na tem zavodu laščina učni jezik, Šola je dobila tudi deželno podporo in jo bo dobivala, ali učni jezik je le laški. Tako so Slovenci izključeni iz te šole, podprte tudi s slovenskim denarjem. Slov. klerikalcem so take reči deveta briga; v deželni hiši so dosegli Lahi izdatno podporo, čeprav je bilo jasno, da hočejo laško trgovsko šolo; le od slov. napredne strani se je v deželnem zboru poudarjalo, kakšna mora biti ta šola. No, taka ni, ampak laška, kakor se spodobi v času zveze Pajer-Gregorčič! Kaj je storilo „Trgovsko-obrtno društvo“?! Seveda če ni nikjer resnega odpora proti laškim nakanam, lahko dosežajo, kar hočejo. Kriva je največ slovenska zanikrost in malomarnost v takih rečeh! Odtod udarec za udarcem.

— **Nova realka na Štajerskem.** V Bruku ob Muri je ustanovljena nova realka. Nemci imajo sedaj na Štajerskem pet realk, Slovenci pa — nobene.

— **Vseučiliško vprašanje na Bolgarskem.** Vseučiliška kriza v Sofiji še vedno ni rešena. Niti z imenovanjem 14 srednješolskih učiteljev za vseučiliške profesorje se ni posrečilo naučnemu ministru Apostolovu, da bi rešil to krizo. Zato namerava vlada še enkrat začeti pogajanja z bivšimi univerzitetnimi profesorji.

— **Društvo slovenskih katechetov** ustanovljajo na Gorškem. Vlada je že potrdila pravila.

Uradni razpisi učiteljskih služb.

Št. 1484.

Kranjsko.

(94) 1

V krškem okraju se razpisuje s tem na dvorazredni ljudski šoli v Št. Juriju pod Kumom učiteljska služba v stalno oziroma začasno nameščenje.

Pravilno opremljene prošnje naj se predlagajo semkaj predpisanim potem do 10. avgusta 1907.

Prosilci za stalno nameščenje, ki v kranjski javni službi še niso stalno nameščeni, morajo z državno-zdravniškim izpričevalom dokazati, da imajo popolno telesno sposobnost za šolsko službo.

C. kr. okrajni šolski svet v Krškem, dne 10. julija 1907.